

[Schovelin.]

for enten skal det slaas fast, at al Voldgift er Humbug, eller ogsaa skal man kunne bruge Voldgift som et ganske normalt Middel. Naar to venskabelige Nationer er i det Tilfælde at se retsligt forskelligt paa en Sag, maa man lade en retslig Instans, Voldgift, prøve den. Noget helt andet er, at en Udenrigsminister erklærer: Vi maa regne med, at der, hvis vi gør dette, kommer Traktatopsigelse — oven i Købet i Strid med Traktatens § 19 —, at der kommer traktatløse Perioder. Det er noget helt andet; thi man maa vel huske, at der lægges forskellig Vægt — og det *maa* der gøres — paa, hvad Rigsdagsmænd og Partier siger indbyrdes i politisk Strid, og paa, hvad den danske Udenrigsminister udtaler i en vigtig udenrigspolitisk Debat i det danske Lands-ting.

Udenrigsministeren (P. Munch): For at undgaa Misforstaaelser nødes jeg til at gøre endnu en Bemærkning til det ærede Medlem. Jeg har ikke paa nogen Maade sagt eller antydnet, at det skulde skade det almindelige Forhold mellem Danmark og Tyskland, at der blev Voldgiftssag om dette Spørgsmaal. Det, jeg har sagt, er, at vi er nødt til, naar der drives en Agitation i Landet og den føres frem i Rigsdagen, en Agitation for at anvende en bestemt Fremgangsmaade i en handelspolitisk Situation, hvor det drejer sig om meget betydelige Værdier for Landet, og vi anser denne Fremgangsmaade for at være uheldig, for at ville medføre skadelige praktiske Følger og stille dansk Erhvervsliv daarligere — da er nødt til at angive vore Grunde derfor. Det er givet, at man ikke kan lade saadanne Stemninger vokse op. Hvis de ærede Medlemmer gennem de fortrolige Forhandlinger, der har været ført, havde ladet sig overbevise af vore Grunde eller i hvert Fald ladet sig saa meget paavirke af den fælles Opfattelse hos de andre Partier, at de Konservative havde indstillet deres Agitation, saa kunde saadanne Forhandlinger have været undgaaet. Men naar de ærede Medlemmer stadig agiterer for en Politik, der efter min og det store Flertals Mening vil være lidet gunstig for Danmarks økonomiske Interesser, saa er vi nødt til at tage til Orde derimod og oplyse Befolkningen om den virkelige Stilling.

Schovelin: Nej, *det* er ikke den virkelige Stilling, at Tyskland vil opsig sine Handelstraktater, det er noget, som en dansk Udenrigsminister nu paadutter Tysk-

land, at det vil opsig sine Traktater og skabe et traktatløst Mellemrum. Man kan jo gøre den Slags Betragtninger fortrolig gældende i det udenrigspolitiske Nævn, men en dansk Udenrigsminister kan paa ingen Maade gøre dem gældende *coram publico*, saaledes som det sker i dette Øjeblik.

Udenrigsministeren (P. Munch): Jeg har ikke paa nogen Maade sagt, at Tyskland vil opsig sine Handelstraktater, men jeg har peget paa, at den Mulighed foreligger, at det kan ske. Det har jeg for længst gjort i den offentlige Forhandling, og det har jeg været nødt til at gøre paa Grund af den Maade, hvorpaa det konservative Folkeparti har taget denne Sag. Men hvis det konservative Folkeparti havde ladet sig nøje med Forhandlingen i den snævre Kreds, i lukkede Møder, saa havde det ikke været nødvendigt. Det kan ikke nytte at lade Vrangforestillinger om den faktiske Situation brede sig i Befolkningen uden Modsigelse; det vilde jeg anse for farligt for den politiske Stilling, hvorimod jeg ikke ser nogen virkelig Svækkelse i Forholdet til Tyskland i de Udtalelser, der nu er fremsat fra vor Side.

Schovelin: Det er ikke Vrangforestillinger fra vor Side; det er den naturligste Ting. Jeg vil gentage: naar to venskabelige Nationer, som to venskabelige Mennesker, opdager, at deres Retsopfattelse er forskellig, gaar de selvfølgelig — ganske selvfølgelig — hen og lader Spørgsmaalet prøve ved en Ret, ved Voldgift, venskabelig Voldgift. Gode Venner kan henvende sig til Trediemand, vælge ham til Opmand og sige: Hvem har Ret? At hævde dette kan umuligt paa noget som helst Tidspunkt eller nogen som helst Maade betegnes som Vrangforestillinger, som Regeringen maa imødegaa ved at komme med Udtalelser af den Art, som den højtærede Minister her har fremsat.

Hermed sluttede Forhandlingen.

Sagens Overgang til anden (sidste) Behandling
vedtoges uden Afstemning.

Schovelin: Jeg tillader mig at foreslaa, at Forslaget til Rigsdagsbeslutning henvises til et Udvalg paa 15 Medlemmer.

Uden Forhandling eller Afstemning
vedtoges dette Forslag.